

Marie-Pierre d'Udekem d'Acoz, *Voor Koning & Vaderland. De Belgische adel in het verzet*, Tielt, Lannoo, 2003, 488 pp., ill., ISBN 90-209-4995-0 | Met deze studie levert de auteur, geboren Marie-Pierre Verhaegen, een fundamentele bijdrage tot de kennis en de houding van de adel even voor en tijdens Wereldoorlog II. Ze vertrok van een databank van alle leden van de vooroorlogse adel, zowel mannen als vrouwen, die in aanmerking konden komen voor enig politiek 'engagement' ten aanzien van vorst en vaderland. Zij maakte hierbij vooral gebruik van een lange reeks moeilijk vindbare eigentijdse druksels, van interviews, maar vooral van de dossiers van de Dienst voor Oorlogsslachtoffers van het ministerie van Volksgezondheid, de persoonlijke dossiers die de staatsveiligheid aanlegde en bewaart op het SOMA en het archief van de verbroederingen van het Geheim Leger. Haar resultaten stelt ze voor in vier hoofddelen: de adel tijdens het interbellum, de adel betrokken in Inlichtingen- en Actiediensten, de adel in het Geheim Leger, de collaboratie en de repressie. Zoals mocht verwacht, blijken de meeste leden zich radicaal afgezet te hebben tegen de Duitse bezetter, vaak ten koste van het eigen leven, terwijl slechts een kleine fractie collaboreerde.

Binnen het perspectief van *Wetenschappelijke tijdingen* kan de betekenis van deze boeiende studie niet in haar volheid worden toegelicht, en dient de focus gericht op een paar hoofdstukken waarin de auteur dieper ingaat op de relatie van de adel met de Vlaamse Kwestie en met het Verdinaso (pp. 38-48). Zo toont ze aan dat via de Vereniging van Adel het aanleren van het Nederlands gestimuleerd werd en dat de figuren als Eugène de Grunne, Pierre d'Ydewalle, Louis de Lichtervelde, Henry en Jacques de Crombrughe de Loringhe e.a. krachtig aanstuurden op een diepgaande mentaliteitswijziging. De aantrekkingskracht van Joris Van Severen – de aristocraat verdwaald in de politiek (L. Wils) – bleek weinig uitgesproken. Heel veel verder dan bij Eugène de Grunne – welbekend – en bij de familie Croy reikte die niet. [ROMAIN VAN EENOO]